МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет — Арадувл 1923 шера денз

Советски Союза Коммунистически партн Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхерча Советан Министрий Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ 28 (2880). | Ера, 5 март, 1964 шу. | Мах 2 кап.

СУХАЛБЕ, МЕХАНИЗАТОРАШ!

БIАЬСТАНГА ХЬЕЖАШ ДА ТХО

Ховш да юртбоахама культураш хьувкъаяра минеральни моттигерен удобренеш къаьстта лоархIаме йолга. Уж ханнахьа а лерттIа а кхашка дIатовсарга хьежжа хургба пайда а. Из ишта хилар къаьгга белгалдаьккхад КПСС ЦК февральски Пленумо. Юртбоахам сихха дегIабоалабара Пленумо яь решенеш кхоачашъяра къовсам лоаттабу тха отделене механизатораша.

Укх шера соахкарчул дукхха дукхагIа дIаюврга оаха ялтийнен доакъаран лаьрхIа йола хьажкIаш. Соахка дика хилар тха отделене хьажкIаш. Къаьстта дика хьувкъам хьалкхебир Джабаев Шамсуддина кулгалдеча механизированни звенос. Хиш дехкача лаьтта хIара гектара тIара 450 центнер доакъарийна лаьрхIа йола моша хьажкIаш чуийнар коллективо. Хьу сакие хьалхилар хьажкIаш, цхьайолча моттиге йиъ метр лакха дар гIадамаш. Укх шера оаха лаьрхIад хиш дехка лаьтташ дукхагIа кара а дерзадаь хьажкIаш дIае, дукхьал доакъарийна лаьрхIа 200 гектара тIа дIаюврггьа оаха хьажкIаш. Иштта, хиш дехкача лаьтташ тIа дIаюврггьа ялтийна лаьрхIа йола хьежкIаш а. Шортта хилийта лерхI оаха хьайбашта дика силос. Цу гIулакхо торо хулийтаргьа шура, дулх, кхыйола продукташ дукхагIа яха, хIаьта иштта ялат алсамдаккха а.

ТIайица доккхий дехкараш кхоачашдара лоархIаме да дерригa балхаш ханнахьа а дика а даь дахар, уж механизмашца дар. Из кхоачашдара тха отделене вIашагIъехкай механизированни звенош, царна тIачIоагIъьый техника а иштта лаьтта а.

Хиш дехкача лаьтта е лерхI оаха хоартолаш. Хиш дехкача лаьттан тIа юххьанца дIаюаш яле а коартоляй дика хьувкъам хьалкхебертба оаха. 50 гектар йолча участка хIара гектара тIара 100 центнер яккха лаьрхIад механизатораша.

Шоаш тIайица дехкараш кхоачашдара чIоагIа къовсам лоаттабу болхлоша. Трактористаша Дугаев Наурдиней Гучигов Саид-Эмииея духхьал шии бетта цхьаца ээар соагIа тоии ширдаьния кхо кхашка дIадихьад хIаране. Иштта дика хьаьнду хьажкIаш дIаюврггьа кхаш Ш. Джабаева кулгалдеча звенос. Цул соагIа, культураш дIайийначул тIехьагIа кхашка минеральни удобренеш а товсаргьа. Ханнахьа хулларгда хий.

БIаьстан балхаш ханнахьа даь дахара лоархIаме да юртбоахама техника кийча хилар. ХIаьта тха боахаме йолаш йола трактораш, сеялкаш, инвентарь, кхыйраш тоаль яьна дукха ха я, бIаьсти кларга хьежаш латт уж.

Н. ЗАРМАЕВ,
Наурски производственни управлене «Нактеречный» совхоза кхоалагIча отделене управляющи.

КЕРТТЕРА НИКЪ

КПСС ЦК февральски Пленуме ше къамаьл деш, нов. Н. С. Хрущева аьлар, интенсификаци елга яай дIаьлоча гIулакха керттера доаш да.

Интенсификация яр фу яхьлга да аьлча, из да: хIамаш дIаера даькъе — лаьттан хIара единица тIара мамогга дукхагIа продукци йоаккхилга, хьайбай боахаме — хьайбашкара мамогга дукхагIа дулхи шурен доаккхилга.

Катерманов Оалхазара бригадо 1963 шера 186 гектар долча лаьттан тIара 4111 центнер горох яьккхар, хIаьта хазамиссел долча лаьттан тIара совхоза воах кхаь бригадо яьккхар яцар 2715 центнер мара. Лаьтта дукхаллен кIезгаллен цхьатарра доллашехьа а, Катерманова бригадо 1,5-зза дукхагIа горох кхейир. 2-ча отделене 315 гектар долча лаьттан тIара 4559 центнер кIа даьккхар, хIаьта 4-ча отделене 500 гектар долча лаьттан тIера дакхханзар 3408 центнер мара. Цунах гуш мадарра. 2-ча отделенера кIа тIахинна лаьтта цхьан ахазаен хIезнгагIа да, хIаьта тIера хьадаьния кIа 2,8-зза дукхагIа да.

Катермакова бригадо 411 гектар долча лаьттан тIара 10861 центнер хьажкIаш яьхар, хIаьта совхозерча еррнгача воах бригадаша 1209 гектар долча лаьттан тIара яхханзар 13181 центнер мара. Шоана магарра, совхоза еррнгача воах бригадашкара хьажкIаш тIахнина лаьтта 2,9-зза дукхагIа да, хIаьта хьайьния хьажкIаш 2,4-зза кIезигагIа я.

Укх шера ялат дукхха а дукхагIа доаккхаргда тха совхозо. Ялат дукхагIа дакхха лерхI хиш дехкарех удобренеш еттарен чотах. Хиш дехкача лаьттаех 651 гектара тIа хьажкIаш 342 гектара тIа шекара свеклан дIаюврггьа укх шера. Ялати свеклан дIадийнача лаьтта 2588 тоня минеральни удобренеш тоха лерхI совхозо 1964 шера. Ужжал дукха удобренеш ше вIашагIъеллача хана дена тоссаш совхозо кхашка. Гурахьа дувча кIни хIара гектара тIа товсаргьа минеральни удобренеш — 5,5 центнер, мукха — 2,35 центнер, гороха — 2,5 центнер, хьажкIай — 7,5 центнер, шекара свеклей хIара гектара тIа — 8,5 центнер.

ХьажкIаш шекара свеклан дIаюврггйолча лаьтта 4341 тоня ширдаьния кхо дилла. Из болх дика чакхбаьккхаб хьажкIий кхашка 1250 тоня кхо диллача Алхалуев Яуде звенос, механизированни звено звеньевойс Атиев Шарпудина—757 тоня, звеньевойс Айдамиров Абос 549 тоня кхо хьажкIий кхашка диллад. ХIана хIара гектара тIа 50 килограмм борподатолитови 200 килограмм калийни а йоалаш, шекара свекла дIаюврггйолча хIара гектара тIа минеральни удобренеш йохкаш латт. Гурахьа дувча кIина подкормка еш я. ХIанзае подкормка яьйнай 929 гектарах 820 гектар. ХIара гектара тIа тосс 150 килограмм аммиачни селитр. Гурахьа дувча кIина шоалагIа подкормка ергьа апрель бетта. Дукха яхча а яиз а тIабохийтаргба совхозо 1964 шера дIайийнача хIенашта зе дерашцен хулча лазаращен къовсам лоаттабара. ХIанзле а тIаззай дукхха химикаташ. ТIадаьннача оасарца къовсам лоаттабергба 3000 гектара тIа.

Цу дерригача гIулакхаша совхоза новкъостал дергда укх шера 1963 шерарчул 40230 центнер дукхагIа ялат чудара, цу даькъе кIа 4340 центнери хьажкIаш 38860 центнери дукхагIа. ХIана бIаьстан юкъе кхашка дергдолча балхашта кийчо яь йоалаш датт совхоз.

Г. КУЮМДЖИЕВ,
Урус-Мартана производственни управлене «Красноармейский» совхоза керттера агроном.

ХЬУВКЪАМА ЛАРД ЕЛЛАЙ

КПСС ЦК Пленумаша юртбоахама хьалхашка отталаь доккхий а бехктоккаме а дехкараш кхоачашдара низаи хьинарх кходаш Грозненски производственни управлене № 15 йолча опорно-хьокхама совхоза болхлоша. Шеко йоаццаш ала йиш я совхоза кхаш леладераша шоай дехкар сийленца кхоачаш а деш тайптайпарча юртбоахама культурай хьувкъамаш лакхдергхиларах, хIана аьлча хIанзаехьа елла йоалаш латт совхозе цу тайпара лард.

Юххьанца денз вIашн социалистически ях йоаржаь, толамаш дахара хеддахзе къовсам а лоаттабеш дика доладир механизатораша кхаш хьаьндаре балхаш. Кхашка моттигера удобренеш — ширдаьина кхо диллара хIара отделене вIашагIъехкар укхазе комплексни бригадаш, массехк механизированни звено чуйоагIа хIара бригаде. Царна тIачIоагIъьй техника а. Эггара дикагIа дIаболабир боах Мамряков Махьаиа кулгалдеча бригада коллективо. Къахьегама дика хьокхамаш доах укхаза трактористаша Кубаея Махьмада, Прокопов Ивана, кхычар я. Царех хIаране хIанзале а 1200—1300 тоня ширдаьния кхо дIадихьад кхашка, хIаьта бригада коллективо дерригга кхашка диллар 4800 тоня кхо да. Иштта, дика хьокхамаш доахаш къахьег кхыча отделенешка а. ХIара отделене 4200—4300 тоня кхо дIадихьад кхашка, хIаьта совхозе дерига дIадихьар 10785 тоня ширдаьина, кхо да.

Шенхаштта лелаю совхозе минеральни удобренеш кхашка йохкилга. ХIара центнер удобренех махулла дукхагIа пайда эца тарлургдолча тайпара а кхетамца а вIаштIехьбаьккхаб укхаза из болх. Гурахьа дIадийнача 10225 гектар ялаташ тIа аммиачни селитр тоссаш 10 соагIа агрегат я отделенешка, хIаьта хIанзлехьа а хьаьндаьд ялаташ дIадийна 8200 гектар лаьтта. ХьажкIаш, шекара свекла, кхыйола культураш дIаюврггйолча 4200 гектаре тIа дIатессай суперфосфат, хIара гектара тIа шишша центнер а кхоачийташ.

Укх шера хIара гектара тIа 23—24 центнер ка бола ялаташ, 55—56 центнер фуалъахьа хьажкIаш, 230 центнер свекла, кхыйола культураш хьалкхеяра тIайица социалистически дехкараш кхоачашдара бокххача лоархIене да юртбоахама техника тоа а яь кийча хилар. 20-ча февралла [illegible] лехьа ремонт а яь дIаоттаьй совхозера еррига трактораш, сеялкаш, кохараш, макхаш, культиватораш, кхыраш. ХIара кхаш леладеча бригада я звенона а хIанзе а тIачIоагIъьый техника а инвентарь а.

Совхоза хIара отделене вIашагIа а цхьа болх беш я агрохимически кружок. Отделенешкарча агрономаша кулгалду царна. Дукха хIамаш Iомадаьд кружокашка ладувгIараша. Царна хайнад минеральни удобренеш мича хана, мишта, мел товса еза, царех фу пайда боал. Юртбоахама культурашта юкъе тIадаьнна оасар гербицидашца дIа мишта доакх, ялатех лета салоахка хIамаш йоаяра молхаш мишта кийчъю, дукха кхыдараш а.

Иштта дикача кийчонца накъа боагIа опорно-хьокхама совхоза болхлой семилетка ялхалгIча шера бIаьстанна.

Ам. ПЛИЕВ.

Сенга хьеж шо?

Шаьла производственни управленерча «Дружба» яхача совхозе дукха кхоачамбоацараш да бIаьстан- аренашкарча балхашта кийчо яра.

Совхоза ремонтни мастерскешка тоаеш латт йиъ трактор. Цхьа бутт соагIа ха я уж йисте ца йоаха.—ХIанзарча халача хано вIаштIехьа-м далийтац сихха техника тоайта, йоах мастерске заведующи волча Шилин Анатоле. Бакъда, ше а совхоза кхыча кулгалхоша а из сихагIа тоаяь яккхара механизатораштa цхьаккха тайпа новкъостал ца даьлга-м алац по.

Совхоза цхьайола трактораш отделенешкарча тракторни бригадашка тоаеш я. Цигара механизатораша а йоккха хало оз совхоза керттерча специалисташа новкъостал ца дарах.

Масала, йиълагIча отделене хIанз тоаеш латт кхо трактор. МоллагIа цхьа хIама ийшача центральни мастерскешка аха безаш ба уж тоаеш боахка трактористаш Вадиев ХIарон, Дагаев Шамхан, Темергаев Адсамат. Цкъа цига бахача бIарча ди доа цар. Цхьабакъда, совхоза механик нов. Скрининков хаст-каста отделенешка хулаш довгIа новкъостал деш валаре чIоагIа атта кургдар механизатораштa, техника тоаяь а сихагIа боургбар. ХIаьта хIанз из нагтахьа мара отделенешка бIаргагуш вац.

Бехка кIалхера валац цу отделенерча тракторни бригада бригадир Ташаев Iабдух-Хьамид а. ХIана аьлча, по йоагIа терко ца ярах хIанзчул тIехьагIа тоае езаш свеклан горохи дIаюв шинъ сеялка я бригаде. Ховш ма дий горохи свеклан бIаьстан юххьанца дIаювча культурех йолга.

ДикагIчарех я совхозе цхьоалагIча отделенера № 2 йола нов. Ракша керте латта тракторни бригада. Бригада полевой стане дIаккхьачача тхона хайра уж саготала ца хестабелга. Нийсача мугIарех дIаоттаяь латт тоаяь яьина бригада еррига юрта боахама машинаш, кхыйола инвентарь. ШIеръяь, даьтта хьекха а я уж. Тахан а тIехье кхашкара балхаш дIадоладе йиш йолаш я бригада коллективо. Техника дика кийчъярах нов. Ракшас къаьстта белгалбоах бригада механизатораш Чаленко Алексей, Азбиев Мухьади, Хинзатов Iаьла, кхыбараш а.

Кхыча бесса да царна лоалах уллача нов. Байдаков керте латтача бригада гIулакхаш. Цар хIанзчул тIехьагIа тоае езаш шинъ квадратно-гнездовой шинъ свекла юаш йолеи сеялкаш а. БIаргадайнача суртах уж бIаьстин балхашта кийча хургба ала йиш яц. Тоабанза пхийттех махкен цхьа нух ла. Цул соагIа цигара техника дIадахача шера балхаш даьчча бесса цIен ца еш, аьтта ца хьокхаш йитарах бIеха а мукх юаш а латт.

КхоалагIча отделенера номер 4 йола тракторни бригада а бIаьстанна кийча яц. Ремонте латташ цхьа трактор яр, тоаяь яьинаяцар цхьа сеялка, дисковаи лущильникаш. Кхашка дIарадоалача хана йистедоврггдар тхо-м, йоах бригада бригадира Джабраилов Салауде. Цун къамаьла юкъе кхиметтен цхьа дош дацар цу гIулакха по дукха терко еча тара.

Дукха кхоачамбоацараш да шоллагIча отделене Бикусов Васиий керте латтача тракторни бригаде а. Товянза техника, мукхйнаь ядаш юртбоахама машиний дукха оатталаш я бригаде.

Лаккехьа дийцараш бIаьстан балхаш дIадоладеча денна хала йиш йоаца доккхий кхоачамбоацараш да. Уж юкъера дIадахара таххьналца вIалла хIама даьлеие а хIанзчул тIехьагIа вIаккха дяц ца долийташ цIенхаштта оарцагIбоала бела совхоза керттера инженер нов. Ильяии керттера агроном нов. Ермолаеви.

З. ГЕЛИСХАНОВ.

СПИРТ ДОЛ АДЕННАД!

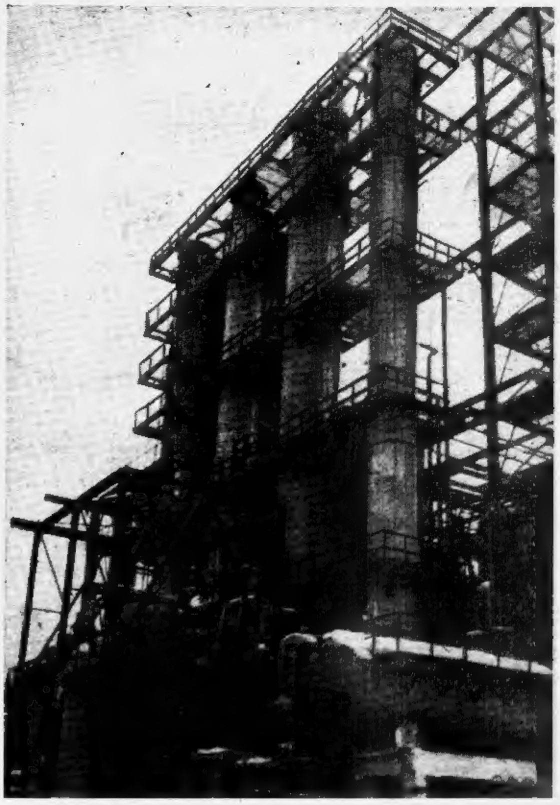

Нохч-ГIалгIайчен вIашлонхоша, химикаша йоккха кота ло яьккхай. Грозненски химически заводе болх бе йолаллийтай синтетически этилови спирт арахецача цехий комплекс. Хьалхара итташ кубометраш продукци арахийцай химикаша. КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеш кхоачашъяра дикача вIулакхаща жоп ду Грозненски химикаша.

— Химикаща цхьана чIоагIа вIаддахад тхо а, — йоах СМУ-9 отделочни балхаш деча бригада бригадира И. Кузьминова. — Оаха а хьинаре къахьийвар. Къаьстта белгалбаха безам ба са Говоров Михаил, Ефремов Николай, Лутцев Борис, Чокаев Сайпуддин, иштта кхы дукхха барам а.

Белабенна, вIадбаха ба синтетически этилови спирт арахецача шоллагIча арвIана чуйоагIача № 110 йолча цеха специалисташ, еррига а коллектив. Керда мощносташ кавраврзаеш, балха новкъа доладалаташ дIадоахаш ба хIанз технологаш, хIаьта хIанзлехьа арахийцай этилен — синтетически спирт хьадара эша бедал. Укх бехктокхамерча хана цIрашкара хьокхаи луш къахьег аппаратчикаша Багдасаряна, Калининас.

СУРТА ТIА: синтетически спирт арахецача цехий комплекса юкъера лоархIамегIара объект — № 110 йола цех.

Н. ТАТАРОВА сурт.

ДУККХАЧА НАХА ДАКЪА ЛОАЦАШ

Керда техника производствана юкъеяхьара йола лоархIаме моттиг вIалоаш технически обществаш изобретателий, рационализаторий обществаш. Цу организацей творчески балха боарамга хьежжа хургьа производственни процессай техникея технологии.

Цар беча балха юкъе производствана бокхха пайда луш формаш я. Царех цаI я общественни смотр. Из болх беш я Iилман-технически общество. Цу общества болх бу массехк шу да. Дукккхача болхлошен инженерно-технически болхлошен дакъа лоацача цу общества бокхха пайда бу «Октябрьнефта» НПУ промыслашкара техника эргаиккхара.

1963-ча шера февраль бетта денз 1964-ча шера февраль беттага кхаччалца общественни смотр хилар цу юкъа производствана ьча автоматизацеиея механизацеиеи, балха юкъейнхьача керлача техникаиея. Цига кулгалдеш яр Iилман-технически общества совето вIашагIъелла комисси. Общественни смотр йолча хана бурув деттачен мехкдаьтта доаккхачен даь балхаш Iома а деш царна анализ йяр комиссе дакъа лоацаш хиннараша. Техникев технологии тоаяра производственни процессашта автоматизации механизации яра дукха болх баьб промыслашка. Смотр йолча цхьан шера балха юкъейнхьараш 58 рационализаторски предложени я, цар пачхахьалкхенна баь пайда 50809 эзар сом яхча да.

Смотр йолча хана балха юкъейнхьача предложенеех эггара бокхагIа лоархIам болаш я «Гойт-Корт» яхача моттиге скважинашта бурув токача эшача маркхалех хIира эара ва. Плохотниковен Сартирсовен енна предложени. Цо шера 10.890 сом пайда бу.

Бокхха пайда луш предложени я скважинашта лаьрхIа йола аьшкабетона блокаш дIа-юха леларгйолаш кийчъяь предложени, цо торо хилийтай 849 сом ехча кходе. Из предложени еннараш ба ин. Божков, Беребизов, Резетов, Гюльмин. Российски Федераце 30 миллиард фонде дизза дакъа а лоацаш иштта кхы дукккха предложенеш балха юкъейнхьай смотре дакъа лоацаш хиннараша. Цига хьинаре дакъа лаьцад дукккхача наха. Смотре къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба инженераш ян. Агарков, Плохотников, Ежиц, Макиев, Юсупов, Горельник, иштта кхыбараш а. Массайолча предприятешта техникен технологии сихха дегIайоаляра чIоагIа лоархIам болаш хилар общественни смотр.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

ТIАГIЕРТТА КЪАХЬЕГА, ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШ

КПСС ЦК февральски Пленума решенеш кхоачашъяра яха баьннача республика хьайбаш леладераша дя-тIехьа сихху пачхахьалкхенга дулх, шура, фуаш доакхага. Пачхахьалкхенга дулх доакхара квартальни план 28 процент тIехкхоачашъьй вай республика совхозаша, хIаьта пачхал соагIа дехкад 340 тоня дулх. ЦхьоалагIча квартала план кхоачашъяра гарга я республика колхозаш а. 22 тоня дулх дехкача кхоачашхургьа план. Дулх доакхара даькъе хьалха латтарех да Шелковски, Сунженски, Урус-Мартана производственни управленей боахамаш. Цхьабакъда, пунца цхьана кIезига дац дулх дIалуча тIехьадуса боахамаш а. ЦхьоалагIча мартага кхоачаш квартальни план 52 процент мара кхоачашъьяц Грозненски управлене боахамаша. Из болх цIенхаштта тоабе беза Наьсарен производственни управлене колхозаш а.

Укх шера соахкарчул дикагIа лед пачхахьалкхенга шура йохкилга. Шура йохкара квартальни план тIехкхоачашъьяй Грозненски управлене колхозаша, план 80 процент кхоачашъьяй Наьсарен производственни управлене колхозаша, 77 процент — Сунженски управлене колхозаша. Из болх Iалаьмате во лед Советски районе, Байнача шин бетта квартальни планах йоагIачех иттагIа дакъа мара шура дIаеннаш района боахамаша. Пачхахьалкхенга шура йохкара даькъе цIенхаштта тIехьаюсаш я Ведана района колхозаш. Наурски Наьсарени производственни управленей совхозаш.

Республика дукхача районашка мела лед бахача нахагара шура, фуаш, дулх нийделга. Дулх доакхара квартальни план республико 36 процент мара кхоачашъьяц, хIаьта шура эшага — 26 процент, фуаш — 3 процент.

Республика хьайбаш леладерий сийлахь дехкар яа пачхахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара семилетка ялхалгIча шера хьалхарча квартала план йизза кхоачашъяр. Берригаяз тIабахийта къахьега квартальни план кхоачашъяра!

1964 ШЕРА МАРТАГА КХАЧЧАЛЦА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА 1 КВАРТАЛА ПЛАН КХОАЧАШЪЯРАХ ЙОЛА СВОДКА

(проценташца)

	Дулх	Шура	Фуаш
Грозненски район	82	69	64
Советски	35	10	—
Наьсарен	47	49	8
Наурски	91	55	22
Ножай-Юрта	80	66	—
Сунженски	96	77	62
Урус-Мартана	125	56	32
Шаьла	91	59	53
Ведана	83	48	1
Шелковски	114	35	44
г. Грозный	85	84	—
г. Гудермес	27	36	4
г. МагIалбик	90	—	—
Еррига республике гIолла	85	63	45

ВАХАРА ЭРГАЛОНАШ

1950 шера колхоз вlашагlте-хаьр Первомайски станице ба-хача нака, цу хена Васкльев отарашкe оалар цох. Чехка дегlaн йолаелар юртбоахама артель.

Лар да юсаш дlаьханай кьаакара кlуравша яккхаь пхьоале. Укхаза хьалхьай ялаш мед йолча станокашца lалашь-нь механически мастерски.

Хlара шера боахкагlа ху-лаш латт общественни хьайбай боахам. 1950-ча шера ерригa-чa колхозе 60 етта lасеи мара лецар, хlаьта такам колхоза шурий - товарни ферме 2300 етт ба. Духхьал укх тlеххьар-ча итт шера колхоза доахан лелaдераша 130 эзар центнер шура дlаенна пачхаьалкхен-на. Хlаиз Тирка йистерча бо-сенашка а буруниш ярекашкa а баьаш 16 эзар дитта тха доакхка Грознерча фух бола устагlа ба. Духхьал 1-ча Мая цlерахча колхоза кулхозхо-ша шоай колхоза жена тlера хьадаьккхача 4900 центнер тхах 7,5 миллион метр эна хурга, хlаьта селларча эпнах 2,5 миллион сага тlадуххал бараль тега йиш я.

Шерра - шера 1-ча Мае цlерахча колхоза тlабоагlача пайдо йиш хулийт производст-венни а культурни - бытови а гlишлош хьалъе. Массехк шу хьалха духхе моттигаш яр кол-хозе кулгашца боля бе безаш. Хlана уж деррига балхаш ме-ханизированни да. Нагахьа ёвина хьалха кулгашца мас-сехк эзар котама хlама тос-сача дукха къахьегам дlабо-хийташ хиннабале, хlаца уж деррига балхаш кормоцехаша ду. Духхьал .соахкарча цхьан шера 64 lатта лаьрхlа «Елоч-ка» яха доахан детта площад-ка яь яьнний.

Къоп а енна, геттара шерьен-най станица ше а. Асфальт биллача аьныьшта улуа гlолла хьалдаьл керда пlенош. Сийр-да йоагlача электрически лам-паша, станица юкъе латтача доакхача культура Цlено, бе-рий комбинато, ишта кхийола-ча тlишлоша хозьъ станица. Колхозхой хьашташ кхочаш-дара бытови объекташ а я стан-ице—тикаш, молай ательe...

Дог гlоздаьдна а бlаьхий а бах 1-ча Мая цlерахча колхо-за колхозхой. Хlара цlагlа хlа-на яй аьнна холдильникаш, телевизораш, ишта кхийола цlагlа эша машинаш, цхьаболь-хар легкови автомобилаш, во-кхар мотоциклаш я. Иштта ба-хаш, шоай станица хозьеш, колхозе балха толамаш доа-хаш ба 1-ча Мая цlерахча кол-хоза къахьегамхой.

И. ГОЛУБЕНКО.

Грозненски производствени управлене парткома цlенна хо парторганизатор.

Колхозий совхозий хьайбай боахамашта лаьрхlа йола доа-къар вlашагlъяду машинаш ма-шиннаькъа платформаш тlа йоа-хаш латт. «Автогенмаш» яхача Одесски заводо яь уж. Юртбоа-хама производствена новкъостал де лаьрхlа. Планах лаьрхlача продукцел совгlа арахийца ужаш.

А. Фатеевй сурт.

ТАСС фотохроника.

ХЬАЛХА ЛАТТАРИЙ СОВЕЩАНИ

Шелковски производственни управленерча боахамий хьалха латтарий совещани хилар укх деношка. Цига даькъа доалаш бар механизатораш, комсаш ле-лаераш, бригадираш, кхьбераш а. Иштта совещане хакъа лаьцар Наурски производственни управ-ленера енача делегаше а.

Дlадахача шера управлене къахьегамхоштa карагlаьнна-раш, кховчаш ца деш дисараш, тlайоагlача хена де дезараш дув-цаш, хlаьта иштта дикагlа болча боллой опыт шерра дlайоазийта-рах, хими юртбоахама юкъейоа-лаерах, дикагlа пайда эца йиш хургйолча тайпара техника лела-ярах лаьца къамаьлаш дир гул-беннараша.

Дlадахеча шера баьча балха-хи укх шера хьалхашка латта-ча дехкарехи лаьца доклад дир производственни управлене на-чальника вов. Самарске. Кlоар-га чулоацам болаш а дика малла деш а къамаьл дир цо. Доклад яьлча пронеех къамаьлаш дир «Шелковский» яхача совхоза жа lуно Эсмухамбетов Наурде, «Коминтерн» яхача колхоза трак-ториста вов. Федина, «Красный пахарь» яхача колхоза агронома вов. Хацарауле, кхычар а.

Укх шера тlаийца доккхий со-циалистически дехкараш тlех-кхочашдара производственни управлене къахьегамхой тlахье-хаш кхайкарал дир гулбеннара-ша, иштта къахьегама толамаш дахар дукха яхь лаьцар Наурски производственни управлене къа-хьегамхоша.

В. ШЕВЧЕНКО.

УДОБРЕНЕШ — КХАШКА

Урус-Мартана производствен-ни управленерча «Лермонтов-ский» совхоза пхелагlча отделене йоккха терко я органически удобренеш кхашка хlаькхахьара.

Отделене къахьегамхоша пла-нох 1500 тонна мара дlайхьа ца езача хlаизалехьа 1600 тонна удо-бренеш дlайхьай.

Кхыстта хьинар айдение къ-хьийтар удобренеш дlаккхахьара вай республике месячник оттай-фул тlеххьагlа механизатораша Индербиев Мухьиса, Ахьяов Аьъеда, Толтаев Шамсуддина, кхыбараша а.

Цул совгlа хlаиз аммиачни се-литри суперфосфати кийчъеш бе уж. Дика ха эттача хьалхарча дийнахьа деза дlаболабертболаш ба из болх. Минеральни удобре-неш хlара гектара тlа 2 — 2,5 центнер товса лерхl цар. Цу дерригача балхаша торо хулий-таргья КПСС ЦК февральски Пленума решенеш кхочашъеш доккхий къахьегама толамаш да-ха.

М. ЗАКИРОВ.

КИЙЧА ДА

Дукха хьалхадаха дезаш дац бlаьстанна кийчо ярга хьежжа мера ялат хьувтье-бергдойиjта. Цу даькъе керт-тердар—юрта боахамa техника бокъонца тоаяр.

Сунженски производственни управлене «Коммунизмага бо-ла някъ» яхача колхозе бок-кхагlчарех я Синчинов Сергей Иванович керте латта № 4 йола комплексни бригада. Духхьал сахача лаьтта йиш эзар гектар а цунга. Гаьна улл из центральни механически мастерскена. Цудуна, лоархlаме да механи-затораша шоай низаьца техни-кана ремонт яр а из бlаьстан балхашта кийчъяр а. Тайп-тайпара 13 трактор я бригада-га. Царех дукхагlъяраш хlаиз-ле ремонт яь яьнна. Укх де-ношка механизатораша бокъонца тоеш тlехьаьзза ерригa инвентарь, культивато-раш, сеялкаш.

Дlадахача шера хlара гек-тара тlара плана 20 центнер деккха дезача 22 центнер ка бола ялат чуйицар бригада, хlаьта, цу хана йlалла а мине-ральни удобренеш а яцар. Укх шера из сурт хувцаденнад. Укхаза тоъам хилaлa мине-ральни удобренеш я. Бригада механизатораша дош деннад хlара гектара тlара 25 центне-ра кlезигагlа доцаш ялат деккха. 1200 гектара тlа гура-хьа дlадийнача ялата мине-ральни удобренешна подкорм-ка яь укхаза.

Дукха ха йоцаш кхашкаре балхаш дlадоладала. Шен-хаштта кийчлу бригада цу гlу-лакха. Цlаькха а мlаькха а хьеж механизатораш техника-га, юртбоахама инвентарага.

Мукъа йолча хана КПСС ЦК февральски Пленума ма-тlериалаш lомаеш, бригада ле-лаеча лаьттан тlара мамогга дукхагlа ялат даккхара керда никъаш токкаш ба механиза-тораш. Шийн новкъостаьта юкъе политмассови болх беш ва дикагlа вола агитатор учет-чик А. Архипов.

КПСС ЦК февральски Пле-нумо дегаш гlоздаьха бола бригада механизатораш сатув-саш ба кхайкка шоаш тракто-раш аpaйоахаргйолча дента.

О. АРЗАЕВ.

Массанена везаш

Цхьа шу совгlа ва я Гроз-ненски документиши дейо Кап-мин Мохьада болх бу. Дукха кьерlачарех яй цуй специаль-ность. Дейо оборотий кхабе-щика гlонча ва из. Дика къахьегарца шийн сий лайт цо. Мохьада дlаболабаь болх йlенев ниисен чакхбоакхаш цахм тlеххьачашъю шийн смена норма. Хьинар долаш, шийн новкъостаща lимерза хилар-па хьийхаш ду цо дейорча бер-ригача боллалошта.

Г. АНОХОВ.

Эшачунца lалашде деза

Тха совхоз тlехьа-Дусача боахамех я. Оаха йиза кхоа-чашъеш производ-ственни задaнеш, пла-нал совгlа дукха а дукхагlа ахча дlахо-ийт юртa боахама продукцега, дукха хьайбаш довш мот-тигаш хул. Цул сов-гlа 1963 шера апрель бетта цу гlулакха вь бокъонца кийчо а йоа-лаш отделенеш дlа а яхка бригадаш йир совхозе. Цу дог-кха ва дир боахама. Хlаиз отделенеш юкъ-меттаоттаяй, хlаьта цар йолх дикка вlаш-тlехьбоалаш а латт.

Тха болх цlенхашт-та юхаеттача бахье-кх наl де отделе-нешка, бригадашка деррига балхах кхе-чаш бола кулгалхой ба хилар, агротехни-ко маьхкара кхашке-ра балхаш ца лела-дар, техниках кхетам-ба пайда ца эцар. Яхача даьнна ялат дикха а ца дойтиш а чу ца эцар.

Цудухьа укх шера гlалат цlенхаь дlадаккхара тхоашта мед эшача техникаца lалашдар дехаш за-кона еннай оаха. На-гахьа сенна ва дехар кхоачашдойя ялатага дlалоадар планах доа-гlачул лаккхагlа доа-цаш хургда укх шера. Оаха лерхl деррига ка бола ялат кхеь-дийъ дийнахье хьекха касарех lолалла а иштта сиха из чуийца деккха я. Цхьабаькъ-да, мел эшача техни-каца тхо lалашде де-за «Сельхозтехника» республиканнски объе-динене.

Минеральни орга-нически удобренеш кхашка товсара дьа-къе а дикка болх баьб совхозе. Хlаизле а кхашка дlатессай 998 тонна минеральни 4400 тонна моттигерен удобрени. Ялат дика хьувттадаре чlоагlа лоархlаме моттиг дlалоах гербицидаша. Цхьабакъда, хlаиззл-ца гербицидаш совхо-зе кхаьчаь.

Тхона lалаьмате чlоагlа новкъарле еш пхьаьккха хlама да. Хьайбай фермашка хий дац. Совхоза кхо отделени 1965 шера хиша lалашъяра от-таь проект я. Уж балхаш чакхдаьхача а хиша lалашйулург-дац ша. Хlаьта бlарч-чача шера хьайбай фермашка хий хьатlа-оаш ши машина 5 трактораш я. Цудухьа тамашийна дац дlа-дахача шера совхозо хий хьатlакхухьаш доадаь ахча 47865 сом дe аьлча.

1960 шера дlадола-даьд совхоза электри-фикаци яра балхаш. Цхьан шера йистебак-кха лаьрхlа хинна из болх хlаиз а чакхбала гаьна ба. Подряд-чика «Сельстрой» СМУ-3 (начальник вов. Смалкин) бехкто-кхаме ва хеташ леза-бу из болх. Совхозе болх беш я П. Коро-лев керте латта мон-тажникий бригада, укхазе ва прораб Г. Георгиьен а. Шоай бе беза болх а бетта саьрдехьаь хlаиваш йоакхаш ба гlишлон-хой. Хlаьта юртешка бахa совхоза къахье-гамхой, фермаш хlаиз а тlехь электриче-ски сердал йоацаш я. Йолаш йола электро-линн электросета Сун-женски контора а я дlаенна. Участкови монтерий вв. Мержое-вен Бельтоевен беххам а электричество йоа-лаш дукха моттигаш хул. Нийса хургдар Назарен производст-венни зоне районни электросеть юллaре.

КПСС ЦК фев-ральски Пленумо дол-кхий дехкараш от-тадаьх юртбоахама боллалошта хьалхаш-ка. Семилетка ялх-легlча шера совхоза къахьегамхоша, меха-низатораша, хьайбаш лелaдераша тlагlерт-та къахьегарга ма-хула дукхагlа юрт-боахама продукци яккхара, цунга дlахо-дар лоадар, совхоза экономика айяра.

М. МАМИЛОВ,

Назаран производственни управлене «Ингушский» совхоза директор.

ИЮНЬ бертa тlеьхьарчий деношка Махач-Кала дlахьар тхо, ДагlІастан литература цlей дезаlча дийха. Москвера Баку йоьдучa поезда тlе lоьнаша моттиг лоцуш, кlаьдача вагона чу гlоьла тхо lоьоахаш цхьан купе чуьра кхалсат йистехьар Рапсайта. Тlаккха хьаьра а хьола тхога шинерга а моарщал хаьттар цо. Из яр Рапсайна хьалха дена йовзаш хинна дварка Заира. 35—40 шу хургдолаш, хlайча юкъара, безаме сaг яр из. Донкхача жоглаьрча бlаргашен, безаме а эзлеца а хилорон цхьаьна кхар цуна нахаца йистхила а къамаьл ке а ховлта. Бешха хьакхаьта еце а, къамаьл лер тlа — бёараме а безаме а хар цуй. Керта тlа кортаьлий доьццаш ловцца корта текха хиларах Заира мелмарщ гергa хетар. Мосжие командировке а хиира цlайоьагlар ша.

— Хьатудоьаца са купе чу — цхьаьна оалам-лувнаш хlагlоьрга вай, — аьлар Заирас.

— Бериал хьоьа, Заира, тхо-м кхи къаьстта тхоай моттигаш йолаш а дац, — аьнна, купе дlачу а даьнна. lохайшар тхо.

Заирайна кхахе аьгlа шиш кхалсаг костьнкаш а тохкаш бар. Купе сайна лалаь аьгlа Ростовера воагlа цхьа новкъост кlирвенна кхалиаха бlарехьежаш хийра аз. Царга цхье хlама хатта цуй безам болга хайра сона. Бlарг дукхагlа Рапсайгахьа лекхар цо.

— Со гlалат ваьнаене хьо-м нохчий поэтесса я? — аьлар са лоалахочо.—Цхьабокъде, са шуга хатта безам хинар-м кхьдар лар.

— Хатта метаргда хьоьа, — аьнна Рапсас йурам делча, аьлар цо:

— Кортанаш лелацlий доал lаьлаг хlаиз а чlоагlа де мотт сона лоамашкахьа?

Цу сахьате шоашна дlа а аьгlа, кхалнаха шоаш дlаьццар тха наькъахочун хаттар.

Хасой-Юрта тха поезд сецача платформа тlа дукха лоамаш къамех бола кхалнах лелар — гlумкий, авараш, нохчий, кхыбараш. Царга хийха берзакъеш кердагlча модех тийгаь даь хар, кога гlирс а иштта бар — лакха кlоашов доба бес-бесара туфлеш, ахкан сандалеш, маьчаш.

— Шираьлнеча lайтех юхейиса сийла-м я кхалсаго кортаьлий леладенга, хlанза-м лоамаш кхалнаха башха лаьрхlа а лафхlаш яь, — аьлар Рапсас.

—Цхьа лоамаш кхалсаг кецаргъа аз шоана, —аьлар Заирас. — ехьа а йоагlо хьо ма йоаьшал вайна Махач-Кала дlакхача.

Тхо ладувгlа кийчденар.

— ...Цхьа шу хьалкагlа ДагlІастен лоамаш районе командировке яхача аз хьоашал текар цхьан кхалсагаца. Селима яр цуй цlи. Дахача шера хоржамаш долаш, юртарча наха шоай депутатий Совете преседателаца хержар Селима. Сарраха ше йолча бийса яккха йийхар цо со. Хlаьта се цо ше йолча чуехарех хlаиз а тlехь доккхал ду аз, хlана аьлча царкига со яхенаре маррфа Селима а цуй яхар а довзаргдацар сона. Бийсана кхьор а даиь, lохайша къамаьлаш деш дагlаш, пlаьлха са бlарг тlаьттар нецах хьалтеха ховлача хьам хlамагача сага сурта.

— Хьа кlен-за хургва иц, Селима? — хаьттар аз портретагaхьа корта а лостабеь.

— А, вац хьвра. Из-м са мар ва.

— Мишта мар ва? Кхечахьа маьре яннай хьо? — хаьттар аз хьайха хиннача шийн маьра сурт цо леладу моттаи.

— Со-м цхьа мара маьре хийнай, — аьлар Селима портретагахьа дlа а хьежа. Тlаккха доккха са а даьккха, ше аггlача корта lочу а белла, — итт шера Рамазана йийха аьгlай со, — аьлар цо.

— Из портрет Рамазана дий?

— Да-те, са маьра сурт.

— Мар мишта лоархl lа хулах, ва Селима, йийха аьгlа мара ва хилча? — аьнна цlаьнха а хаьттар аз цо вьнар мадарра кхетаде гlерташ.

— Дlаьха истори да из-м, — аьлар Селимас.

Тlаккха кхий а чlоагlагlа дог эттар са портрета истори довза.— Вийса йlаьха ма йий вайна, Селима — хье кlаьлгеннаеце, хьедуьнал сона из майарра.

СЕЛИМА

ДУВЦАР

Б. ЭЯЗИКОВ.

— Метаьд, хlаьта, — аьнна цхьан кхиъна кlаргьаенна Рамазана портрета бlара а хьежа, тlаккха кхиниже дешаш аlагlача шийн йийзтига дехка цlагlа lойийна аьлар. Цхьа эх минут кхи аьккха хургьар цо уйла еш. Цу вийна мадарра хийра аз Селима шийн портрет. Юкъарча легlара я ала тарлургдолаш, цуй гlайло йола валий мальчеяш даьмаш-сатем боацаш, лелаш яр. Дахьнача лестача lаьржача бlаргий кlаьнкьамаиеш вогlараш шийн тайпара хоза хетийтар царна кlалхара хьалексха доккхий lаьржа бlарташ. Дегlа тlара гlийло яле а, белаж шерен,маьжеваш низ болаши яр цуй. Къамаьл деш оаз, маlача сага яр сенна, сона хеталора. Цхьан кхиъ цо уйла ена хана буьхьача ваьккха тlара кхоч лайсий сенна хьалийлора.

— Йолча бесса аз дийшача динагlа кхетадерца lа, са дукха яхарг, — аьлар Селимас согахьа корта хьаберзабь ела я къекха.

— Къамаш дукха ма дий вай ДагlІастане. Хlара юрта шийн хlаиа бац аьнна, тайп-тайнара метташ лелойя а, лоамарой lаьдалах кхалсага бокъо цхьаннахьа а мича яр хьалха. Бера хана дена къаьнлалца лоамаш кхалсаго теклаьь lаьние дуть кры а къезагlа хеталора дезалла а обшествана а юкъе из даькъаза хиларга диалача. Хьона хьайна а дагайоагlа хург ма йий яр — Советски lаьдал эттачул дукха тlехьагlа а кхаланагa ма делийташ хинна зама. Царна демар ваш, цар моттиг юхарча юхе а, марал гаргарча цхьан гlулакх дарга, хlел ча дика доаттаерга, деза кхрбарга хьежжа мара кхалсага сийле ялаш, хьакхоллача хана дала цуна дарь амар ниттa да. Из ширдаьнне lаьдал тха юрта санна къиза ийхьенана а дарийхьогl. Даси нанаси шоаш ва боалиш мара яхийтанзар со школе дешa а. Школа ворхl шера мара шцар. Дийша а бадалехва, хlе ма лете а дешара хьайбахар йиlитар. Уж маьре ахийта кийчбора. Ишта дар заман. Цу хана тха йоккхача юртера городе дешa ягlаш цхьа йоl яцар. Маlа берам-м цхьа наггахьа вар мара ва вусаш, деша ухар техникумашка, институташка. Арахьа дешa кхелнах телла лоерхlар. — Хьан юкъарьа городе деша ягlа йоl? — оалар. Школа йистеьхкха даьлча чlоагlа хьатар тхо дlахо дешарах, городе деша багlараш кхача йраз тхога а кхочаргдацар-тешшим уйлаш йора оаха. хьаьнка дlаала ца дуйье а.

Сона дийша ваьнназар Рамазан. Зlамига волча хана хьий доьзам а ва аьли тlера а хар тхо. Рамазан хьетархой техникуме дешa воьлча дийнахьа кхайлагlа йха е яха, наьье вельнихар аз. Ма хаттара юхьзеннача а, кхы сатоха ва могаш йийхар со из нисса а сай дахн наьне ца лар-хlар хала хетай. Рамазан дlа ма ваьха а, чу а ёха, дахьен ниьнаген дехар де лаьрхlар аз.

Да цlагlа вацар. Коа тlа деза-раш деш лелача нанна тlехьанкара тlаяха, мархlа йийкхар со. Сона мишта доагlа а ца ховш, бlаргех lоьоладеннача хиэо цу сахьате наьъха тlара нанна кхоч йоашайр.

— Фу даьд хьона, ва йийг, — аьлар нанас, — малие хьона ца тоаш баькихер?

Со кхы а чlоагlагlа кlаньлелаш.

— Елха ца я ерзаш хьоалла—фу даьд хьона? — аьнна раьза йоацаш дlатеттар со нанас.

— Наниl Са дуйхаькарг! Со городе деша ехийта але дадега.

— Из фуд хlаиз — хьона дагадехар? Дlайилаь, са йиlиг, хьа даьга из ала-м мала йухьартвар.

Кхы хьоакха а ма делахь! — аьнна нанас вlалла дlатlаема а тигхавар саг дехар. Цул тlехьагlа массехказа даьга дехар ле йийрхlар аз. Дагардар цуна дlахайта кхьацар, хlана аьлча юкь йоагар кхерар. Нанас-м айса кхар дергдолга ховра сона. Из а даьх аьцар, кхымотеха сона деша яха дагадолга цуна дlахар кхерар. Шен-да из вар. Цо аьнар, цуна лайнар мара хила йиш яцар.

„Иштта сай са духш, деша гlола хагадоаллаш шиш шу кхи даьккхар аз. Рамазан канмулех пlаьвча бlаргагора сона. Цо дуцар шоаш.мишта деш, мича бах, городера вахар. Цуна дийша вала кхьа шу мара дисадалар, хlаьта со, айса lомахаьр а дицлуш, цlагlа ягlар. Аьхи Рамазан цlаьвеча къайлагlа вlашагlа кхийтар тхо. Моллагlа бахьан даьккха а гурахьа со деша йолхийталга лаьрхlар оаха. Из бахьан лохалга Рамазан шийна вlатlайийцар. Фу нага лохартхьогl цунна, фу бахьан лаха воал-тоаш из яхан уйлаш еш бlарча кlара хьаьктар аз.

Юкъара а Рамазана со еха ваз бахкийтар.

— Цхьа шу даьгча айдина а воал, дикача цlен тlара а ба, — яхаш могавора из доахалоон баьккараша.

Дукха ца гоеш доахалон а хиьна, со Рамазана йийхар. Хlаиз сон фуннагlа хуме а са дай хlамаешна сагота бацар. Со кхача сага доаллахь дlайийрзаар. Цу тlа гlолла са портармуьъале а аттача ваз могаш яр.

Гурахьа деша ехаволаш со деша кхийта еза аьлар Рамазана. Цунна ховра хlаиз ше аьйнар оттардолга. Дан нанен раьза дацар. Маьре хlайигlча хьайна хьаьцдолча йиг йоахар.

— Саг се яле, оца городе деша дlайийта еза, — аьнна оттадир Рамазана. Дан ренай цатхьа раьза хилар.

Иштта хиле, дикача бахьо новкъосталлах, халача балийна мара вlаштlехьаьлаленхар са дешa гlолга...

...1941 шера тlом хьайнача денешка, вай мехкара бlаьш, ваьраш болча истайе, йоахаша, йижараша, нускалоша санна аз а Рамазан наькъа аьвахкар. Сенна юкъарчa цу деношца алхвай денешке есса лиина. хьаьш гlайгlеш. Малха вайх ма динаьl Хьайна ма хий хьоа, Заира, нускала маракара кьаста мел хала хиниа хурга. Вешта Рамазан-м саг йийха кlамига саг хинна lацар. Да а, нана а, ноца а, доттагlа а, сердача вахара тешаме новкъост а вар из. Рамазана дика довзар лоамаш.кхалсага дог. Цунна ма-хара, фу духьал дала тарлургда ховра. Ма дезалха ваьхал ир-кх цун я!

Тlом хьайнача шоаллагlа шера техникум йисте а яьккха, тхоай юртарча школе балха яьттар со. Бера хана дена дагадаьлар-м кхочашхиннацар са. Фу хургда дуьнен культурах а дешарах а берашь кхедарал сий-долашагlа. Бlарча тlехьь, ма йий из. Сайла ирза долашагlа цхьаккха а саг хетацар сона цу шерашка. Сараха те цхьаь йисача Рамазана портрет хьалхашка lо а оттадийе, цунца хабар дуцар аз. Айса школе болх беш мел бахкха гlа дlабуйцар аз цуна. Письмош яздарах тоьлн кхийтар. Вешта, дего мел яхар, цунна мел хетар-м кхаьэта тlа дlа а яьццар. Рамазангара цхьа письмо деча кхоь кхадокхьйтар аз. Сона дика хоьра цо сагот-делага, цунна дагайоалалгега, сона тоаш бе гlерташ шийн ма дуьла безаме кхьхаташ цо кхукхьийте а. Тlемо нахa тlаьена саготаши халонаш дукха мерий цу шерашка. Школера болх боацаш а гlулакхаш дукха хулар. Тlем тlа бахача къоналаша лен хиннар а, фронташ мехкаш эшар а — деррига дуть кхалнаха тlа ма леттарий...

..Тlом хьайнача дикагlча шера Рамазанагара письмош цу ухаш сайцар. Уж сайнача мара хаввар сона кхо са баь вlашкалекхаш хиннача цу кахьатий хам. Аз хlара дена цхьацца письмо лохьийтар цуй адресах, цхьабаькъа юха-м догlацар. Кхо бутт а, ах шу а, шу а деьлар Рамазанагара хабар доацаш... Тlом а сецар. Ираз дарий къоштаь, вежарий, моарой кlаьза бельлар. Цхьабаькъа со санна деькъазабараш а дукха бар — со санна са тессаш... Тlом соцъ ши шу деьлча аз хадена къахьта шоай луш Москвера хоьм бера Рамазан де-доацар баlадрий списка тlа ва аьнна. Цо иеьа бlезнига хог-доахкита мара. Массагlа тlемахо цlенах кхийттавар хьалкагlа де доацаш кхинвзале а. Мел аьлча а... йига теша могар-ка из дийна а вац, кхы гург а вац, аьнна.

Пхи шу кхы даьлар. Баггайн Рамазаних хьаьнхкха а хоам бацар. Со хьалха санна, школе берашта хьехаш яр. Са деррига са, вахар, хьэсап балхах доаллар. Хlаьта я ха вейта мича хьеж...

...Со маьре яхар. Цхьабаькъа дог-м ше хьалха хиннар да... дего-м вицвалийтавац Рамазан... Мишта вицлургва хьа бlаргашта сердало еша, боадо хьога ецанийта саг, хьамсара доттагlа...

...Бера хана дена укх сай юртех а вахах а дlайна, аьхарех са доаллаш, таргара вар а хийра вар а цхьатарра бега тlара боен хьамсарен хеташ, аккхарш юезаенна се хьена хиларах, хьона гучча бесса дlайоал-кх со. Юрто сай ший даьта хоа сона. Совета гlулаххаш дукха да. Наха айса деш дола хlара гlулакх Рамазана хетаду аз. Цуй цlаргаш айса доладеьр шаьккусарг цо хиларах тоьш со...

Халонаш лоаеш, гlайгlаш баев кlалбуташ, шийна дукха вогlача сага даниок мутlахьа йолаш, шийн чоаьхаеш хозеш вахар халкъа гlоалеина лерхlаш хьабеш вивь Селима бийна аьлча тхо даьгlача цlагlа а юрта а боккха бийсаи сатем латтар. Маьршачь вахара кховенна низ lоабеш сатийнал-кх адамий, аьле хеталора баьлеча бийсан сагаларча къаьгача седакъашка ле-лагlаш улла лоамаш юрт йийча. Юрта Совета председателя кхоа-ла де лерхlаш дукха гlулакхаш дар.

Лампа дlа а йоаь, тхо lохайшна дукха ха ялалехьа хьа а сота йистхилар Селима:

— Заира, тхьайсайий хьо?

— Хьа уйла еш уллар со-м, — аьлар аз.

— Хано ше дlа ме йола сатем баха, земан йоахалла саго лайна во а хика а дицлу балиш деций вай. Бийхьар аьлча со-м аз дицлучарех ма яц. Цхьаволе саг е цхьадола хиинна хlама цlахка а дега йийна хийра ва довккхаш ма хулий. Е заман а, е шерий а Рамазан сона вицвалийтаа ниэ хургба ма яхаш ая-м. Цул совгlа, хе дукхагlа хlа вол йоаа хlа а хоагlа, хан а, хьамсарагlа, хан а безамегlа ма хетт сона-м цlаккха а доттагlа аьле мара сийна цlи ма йоакхалуча сага сурт. Кlелга вележерна вола цун хlама ийбат ли-тlехьа кхы а сийрдагlа хиле дукхал ма доагlа сона!

Цхьаьнна а дийнахьа, сахьата, минута лаьгlаш-кх са Рамазанера безам. Хlаьиз хой хьона ва, дукхахдарг, Заира? Сона иштта хетацу: къабарияга дуьула дукхагlа хьай дега чура йоааш а безан а цхьанненна шийна lа дlалуьта, деррига а вахар, хьаьвал, уйла, хьсап lа цунна яхаш лерхlийта хила деза-кх из. Аз-м цунах доийа ираз ма лоархlий! Цунах йоал-кх са вахара гlозале.

...Кхы йистхилацар Селима. Цхьа ха яьнача гlодай деккха са а даьнкха, из вlаштlейоалаш йецар сона.

— Сов а дукха саг веарах, сагадарча хьамсаралах балха тlа а ва йоала хургья-кх Селимий, — хlача уйлаш тlехь тхьайсар со.

ЗАКОНАШ ТЕЛХАДАРАХ

Советски законаша тешаме лораду пачхьалкхани хьашташ. Цара тохкдоагlа лаьттах дола законаш а.

Iаьдалгара бокъо а йоацаш, цхьаццабойча гражданаша пачхьалкхан лаьттан дlалувццаш моттигаш хиннай совхка Грозненски районе. Лаьттах йола советски бокъонаш къаьстта во-чахаьньй Алхан-Кхала, Мичуринск, Кулари, Чечен-Аул, Старя Сунжа яхача юртайха. Юрта депутатий Советашa кьоеаш доттабу шоай лолано лаьттан дlадувоача, вацаца. Вагьда цхьайолча моттигашка законеш тlахалераш беххтоахаме ца эрриаь боагlа, юрта Совета болхоша цар гa лоалаш а найлалу. Масала, дукха ха йоацаш Грозненски райисполкомо дийцар, закониех доацаш лаьттан участок лаца Цуцаев Ломайна бокъо енна Старогрозненски сельсовета председателa Джургаева дош.

РСФСР уголовни процессальни законоладательствах наамиц Грозненски райотдела дознавателаш бе цу гlулакхага хьажа дехкарийда. Ваьлда цар шоаш дохгаш доагlа лаьттах юкъе йоалаш а лелаера лаьттан дlалайнарашта.

Воагlача тайпара бехк балаш законах йоаьш лаьттан участкаш а яйна, цар тlа цlенош йиранта Грозненски района халкъа судо а. Масала, бокъо йоацаш дийцача лаьтташ тlа цlенош давеа Ветрасханова Яхийтан Мусаев Абусандан царна доагlача алавек 8 бетта йрониатенка суд мара яцар. Из суд вый алийта оттаду бахьан цо хlама да уголовни бехктохкаш оза боагlача ваха де доагlачуга дlадача.

Бокъо йоацаш лаьттан а лувцаш, цар тlа цlенош деш йола наш гучябахар, уж уголовни балатоаеш оаргйоаш халкъа суде дlачутеlар, цу тайпарча нахана тlагlертта къоаеаш доаттабар юрта Советий, иштта а халкъа суда а болалой дехар да.

И. АЙДИНОВ,

Грозненски района прокурор.

«Чечингсельстрой» треста вышкабетонни цеха коллективо дика къахьегама толамашца белгалдоаккх семилетка яхлагlа шу. Валови продукци арахецара январь бетта план 102 процент февраль бетта 120 процент кхоачашъяьй коллективо, хlаьта январь бетта цо баь пайда 1000 сом ба.

Цеха коллективна кхьедаркхача социалистически яхье дика из а йоалаш балхаш цу задани 120 процент кхоачашъеча бетонщица Албастова Тамарас, Азимова Таьштамара, иштта кхы дукхкачар.

Сурта тlа: дикагlа йола бетонщица Албастова Тамара.

Н. Панева сурт.

КУЛЬТУРНИ ХРОНИКА

КПСС ЦК декабрьскии февральскии Пленумий материалаш бахача наха дlайовзийташ боккха болх бу Наурски района культура учрежденеша.

Клубашкея, библиотекашкея химена хетадаь стендаши плакаташи да. Колхозийн совхозийн бригадашка а фермашка а парте ЦК Пленумий решенеех лаьца беседаш ю, лекцеш еш.

Безаме чакхъяьлар районни библиотекои культура цlенои цхьана яь «Йоккхача химена— шерра некъ» яха сайре.

200 совгlа саг еенавар цига. Цхьайтта шерарча школа хьехархочо Кургаевас «Хими промышленносте» яха лекци йийшар, хlаьта производственни управлене агронома Паусова «Хими — юрта боахама» яха доклад йир. Терко тlахийта чlоагlа ладийгlар царга гулбеннараша.

Юрта боахама химизаци ярах йола сайренаш хиннай Ишерске а района кхыча юрташка а. Клубашкея библиотекашкея хьалтеха химех дола стендаши плакаташи да, удобреней тайпаши тайп-тайпарча культурай дlадув фуи тlадолаш кийчдаь истолаш да. Докха дакъа лоац юрта интеллигенце — агрономаша, хьехархоша, лораша, юрта боахама специалисташа химе лоархlам колхозхошкея совхозий болхлошкея дlабовзийташ.

Н. СВЕТАЙЛО.

* * *

✦ Вай мехка кхыча областашка а санна, Нохч-Гlалгlай АССР-е вlашагlъеххай юрта киномеханикий бригадаш.

Ишта йола 5 бригада я Хьалха-Мартан районе. 24 киноустановка я цу киномеханикаша гlулакх деш. Опыт йола механикаш ба цар бригадираш бола Поддубния, Вахидов, Талгихов, Колосовский, Арцуев.

Ишта вlашагlтеха 191 киноустановкана гlулакх деш 38 бригада я республике, Шелковски, Шаьла, кхыча а районашка.

✦ Дика гlулакх да № 7 йолча школа цхьайттлагlча класса дешархоша дагалаьцар. Грозне хинкаб шоай хаха гlорбаьнна бола эрсий поэташ А. С. Грибоедов, Ю. М. Лермонтов, А. И. Полежаев, писатель Л. Н. Толстой. Уж укхаза хиларах, цар укхаза болаш хиннача вахарах, царна детlача памятникех, бюстех, мемориальни доскаех лаьца истори оттаде лаьрхlад цар. Цар дlадоладаь гlулакх хьаллаьцар школа директора О. И. Лебедеваси класса кулгалхочо В. А. Щеголев.

✦ Дукха ха я Грозне 4-ча городской больница лор Чубкин хирургалла болх беш вола. Кlезига хало лаьзар цо. Сийлахь-боккхача Даьхен тlема фронташка лозабаь тlемахой берзабеш.

Нах дукха безаш, шийгара наха гlулакх дlакхаьчача дог гlоздоалаш саг ва Николай Петрович. Шийн ординатораш болча лорашта Курбановайна, Крайновна, медицински сестра йолча Таркинайна дика хьехамаш, чlоагlа гlо ду цо.

Дукха ха йоаццаш цамогаш волча Шевченкова чоалхаве операци йир Чубкина — сима ахкарг дlадаьккхар. Валара кхерам тlаоттош дар из гlулакх. Бакъда, Николай Петровича мегар урахо валара бера ваккха. Дукха яьй цо уж тайпа хала операцеш.

С. ВОРОНИН.

* * *

✦ Дика болх бу вов. М. Тимурчаев заведующи волча Грозненски района Горячеисточненски клубо. Укх денoшка болх бе араяргlолаш цо кийчъяь 10 сагах латта агитбригада. Клубе хьалтеха доахк укх шере лакха хьувкъам баккхара юрта къахьегамхой тlахьехаш а юрта боахама химизаци яра хетадаь а дола плакаташи лозунгаши.

Клубе хилар «Эхь-эздела цlерах» яха сайре. Цига гулбеннараше дийцар наха юкъе а а цlагlа а саго шийн эхь-эздел мишта лораде деза, общественна хьалхашкара шийн декхараш мишта кхоачашде деза, вхархочун сий лакха лоаттаде дезаш хиларах.

Хlанз клубе кийчъю хименех цуй кхоанениех хетаь сайре.

✦ Шелковски районерча Червленни станице хьайийлай 150 — 200 сага лаьрхlа йола культура университет. Республике 25-гlа йола университет я ва. Цуй кулгалхо моттигерча школа директор Р. И. Голец ва. 11 сагах латта совет вlашагlъеллай университете. Уж ба хьехархой, кхыбола юрта интеллигенташ.

Хоза кийчдаьд Шаьла культура цlа. Хьалтеха доахк дика даь «Хими ахархочуи гlоначa я», «Нохч-Гlалгlайчен Йоккха хими», «Хими—фермашка». «Вай хьалъе еза коммунизм, вай коммунизме даха деза» яха а кхыдола а лозунгаш.

33 тайпа минеральни удобрени ядохимикати тlайолаш кийчдаь а дашкара къахьеташ шоацца дола хьажкlий, кlий, мукха, гороха, шекара свекла фу тlалатташ а истолаш да.

Дукха ха йоаццаш химена хетаь сайре хилар цу клубе. Дукха нах гулбеннабар цига. Юрта боахама химизаци яра, тайп-тайпара удобренеш яхкара лоархlамахи района юрта боахам дlехо детlабоалабарахи лаьца къамаьл дир Шаьла производственни управлене керттерча агронома И. К. Калиниченкос.

Из къамаьл йистедаьлча юрта боахама производства лакагlа болча болхлошта хетадаь оаз йола газет хьахьекхар. Района библиотека заведующе Т. А. Алякинас «Юрта боахаме дикагlа йолча опытах дола литература» яха витрина оттаьяр.

Сайренна чlоагlа раьза хинна дlакъийстар юртара къахьегамхой.

А. МИСЛАУРОВ.

ДОТТАГlАЛ

Дукха ха я Грознерча № 49 йолча школа лакхерча класса дешархоша локомотивни депо машиннакъахоцца доттагlал лелаю. Каст-каста предприяте цехашка хул дешархой.

Толлаца lомаю дешархоша тепловозашта ремонт яра слесарийн токарийн говзалаш. Хlанз депо производственни практика дlахьош 118 саг ва. Цига болх баро дешархошта доккха новкъостал ду шоай теори практикаца чlоагlъе, къахьегам беза.

Депо практика дlахьоча дешархоех 91 сага токараши слесараши хургболаш экзаменаш дlа а енне, эттара къалхара производственни разрядаш еннай. Хlаьта цу дешархоех тиъо саг хьоқте а сага тlахьожам боацаш баьча балхах алапи а телаш болх беш ва. Шоай производственни декхар дика кхоачашдеш ба ихьайтталагlча класса дешархой токараш Яковенко Виктор, Цаболова Тамара, слесараш Гаушус Анатолий, Стронов Виталий, Кемер Владимир. Шоашта говзал lомаяьча шоай хьехархоех вв. Караевах, Аветисовах, Алексеевах чlоагlа доккхал деш ба уж.

Шоай доттагlацца, № 49 йолча школа дешархоцца, чlоагlа бувзам лелабу депо болхлоша. Укх денoшка локомотивни депо машинист, коммунистически къахьегама ударника цlи лелаю П. Безлепкин хилар школа дешархоцца беседа еш. Чlоагlа безаме а дешархой уккхача хаттараш жоапаш телаш а чакхъяьлар ков. Безлепкина КПСС ЦК декабрьскии февральскии Пленумий решенешта хетаь беседа. Хlанз депо машинист машиннаькъа транспортах, машиннаькъахой профессех лаьца беседа кийчъеш ва.

Дешархоех дукхагlа бараша лаьрхlад школа йистеьккхача депо болх бе lе.

А. ГРИГОРАЕВ.

ЦИФРАША ДУВЦ

Укх денoшка кепа а теха арадаьккхай «Нохч-Гlалгlай АССР халкъа боахам», яха статистически сборник. Республика боахамаши культурех дегlаяра керттера масалаш гойт цу книжка тlа. Иштта книжка тlа да 1953-ча шера КПСС ЦК сентябрьски Пленум хилча денз 10 шера республика боахам, культура дегlаяра итогаши Нохч-Гlалгlайчених доацца хьаь экономико-географически очерки.

Дlадахача итт шера республика халкъа боахама капитальни вложенеш, промышленни предприятеш дегlаяхкарахи, къахьегамхой вахара хьал тоадаларахи, иштта юрта боахаме даьхача толамехи лаьца лоархlамера цифраш, кхьдараш ха республика статистически управление арахийцача цу книжка тlа.

И. НЕЖИН.

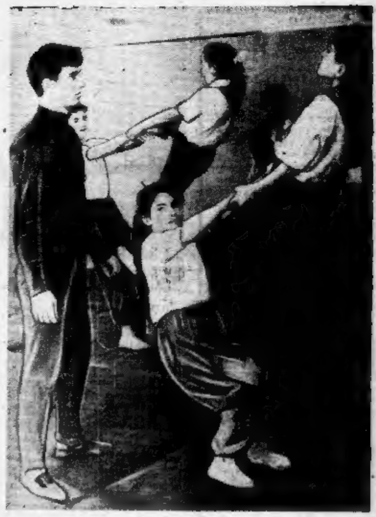

Профсоюзий XIII-ча съезда хетаьча кроссе Гермeнчукерча школа 8-ча класса дешархочо Расуев Абубакара 1000 метр водача хьалхара моттиг яьккхар, хlаьта 7-ча класса дешархочо Умарова Тамарас кхалнаха юкъе 500 метр йодаш шоллагlа моттиг лаьцар.

Футболахи волейболахи ловзаш хьалхара моттиг лаьцар йиlагашта юкъе 7-ча«А» классо, кlаьнкашта юкъе 8-ча классо.

Общественни хьисапе кlалтохаргах латара секци лелаю Москве юрта боахама Академи яьккха волча ферма заведующе вов. Гапуева.

Школе практике болча Нохч-Гlалгlай педагогически институтa студенташа Версанова, Ахмадова, кхыча дика новкъостал ду дешархошта спорт lомаяра.

Советски Эскаран Тlема-Форма Флотан 46 шу дизара хетаьча теннисах ловзаш хьалхара моттиг лаца яйлелайр школе, 120 саго дакъа е доацаш.

Школе болх беш я: кlалтохаргах латара, шахматийн, шашкийн, атлетика секцеш.

Сурта тlа шоана гу: занятеш еш боахка нохч-гlалгlай йоlагаш.

В. Ефимцева сурт.

Эрсий меттала книжкаш кепа детта доладенна 400 шу дизара

ЭРСИЙ КУЛЬТУРА ДОККХА ЦlЕЙ

Выставкаш, книжкай базараш, литераторашца нах вlашагlбеттагlуш, общественноста собранеш я укх денoшка эрсий культура доккхача цlейна — эрсий меттала книжкаш кепа детта доладенне 400 шу дизара хетаь еш.

Масе тайпара да Ленинградерча М. Е. Салтыков - Щедрина цlерахча публични библиотеке 1-ча марта хьайийлача выставке хьокха оттадаь эрсий меттала кепа теха книжкаш. Итташ энгрнашка хьокха оттаьй дай-мехка книжко дийь бlаь шера хьабена беррита яикъ хьахьокхаш йола изданеш. Царна юкъе да эрсий меттала книжкаш кепа детта доладеннача юкхе боззаш бовцача эрсий мастераша арахийца «Псалтырь» — Соловецки монастырера хьакхаьчача фондашка хьожаш болча хана публични библиотека болхлошта кораяь цаl мара йоаца экземпляр. «Маркс, Энгельс, Ленин, КПСС кепа йоазон хьакъехьа», «Парти — коммунизм бахьан долаш лоаттабеча къовсаме кулгалдеш хоастам телаши бола ниа» — иштта я цу башха-дикача выставка тlеххьарча раздели цlераш.

Азербайджана столице дlайоладеннача книжка декада денoшка хlараш дукхьашка хьеллалургъя Вакурча дукхача предприятешкарча халкъе книжкей магазинаши киоскаши.

Хабаровске краевой библиотека хьайийлача выставка экспонаташта юкъе да Дальни Востоке книга нача революци гражданскаи тlамен истореа хетадаь книжкаш.

Владимирски къаьнарча лаьмта книжка кепа деттара истори тохкаш да Иван Грозне хана дела 1577 шера хьалха хиннача Александровски слобода (хlанзарча Александров яхача городе) кепа техад Невежа Андроник Тимофеевича «Псалтирь». Владимиро-Суздальски музей - заповедника фондашка уллi юкхьанца арадаьнача «Апостола» экземплярех цаl.

Книжкаш доаржадара гlулакх хьаллаьцарий инициативах йоккий книжкай базараш хьайийлай 1-ча марта Душанбе, Ленинабаде, Таджикистана кхыча городашка, Туркмена столице, Ленинаканех, Кировоканех (Армени). «Наттахьа мара доаца книжках» яхача выставке хилар ворoд Калинине баха нах. Цига я цу тайпара 600 шу хьалхагlа яийна хьаьнара рукописаш а.

(ТАСС).

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ГlИШЛОНХОЙ ДОШ

Машиннаькъе болхлой дезалашта мвошша цlенош хьалдара къахьегаш ба йомер 131 йолча гlишлой-монтажни поезда болхлой. Масса тайпа гlишлош хьалъяра январь бетта план 112 проценти февраль бетта 105 проценти кхоачашъяь коллективо.

Хlана доккхий декхараш латт коллектива хьалхашка. Уж да планах 1965 шера йистедаха дезаш дола Гудермески улицагlа хьалдеш дола 32 квартира йола цlаи, хlаьта вокзала юкхе хьалде доладаь 48 квартира йола цlаи, укх шера йиьлагlча квартале йистедакка тlайца декхараш. Из-да Октябрьски революце 47 шу дузача денна сийленца какъа баха дерхlаш коммунисташеи комсомольцашеи кийчду къахьегама совгlат. Хlара дийнахь балха, эдалш 130—140 процент кхоачашъю къонача гlишлонхоша. Къаьстта дика къахьегаш ва дукха ха йоаццаш Полтаве гlишлошъяра техникум а яьккха 48 квартира йола цlа хьалдеча мастер вола комсорг Заклепенко Михаил, из техникум заочно яьккха я комплексни бригада бригадир комсомолка Еремина Таисия, плотник Емельянова Афанасий, каменщик Дукаев Ахьмад, кхыбараш.

Комсомольций хьоккхам хьал а лаьца денна къахьегама нормаш тlеххоачашъю 32 квартира йола цlа хьалдеш болча гlишлонхоша а. Масала, къонача малара Антоненко Раисас лохкера а 150 процент кхоачашъю балха норма, иштта къахьегаш ба плотник Анищенко Петр, подсобни болхло Козлова Валентина.

А. ДОДОВ.

Ялхлагlа континент

lIаьхача полярни байсамкеи лоацача антарктически аьхкии бирса lалам, хьекхаш мух, шийла дарз доллашехьа а йlайхеи парегlатеи хул lадоакхкаш барий цlеношка.

СУРТА ТlА: Мирный яхача обсерваторе погелке. Ленина улицагlарча № 18 йолча цlеношкарча цхьан цlагlа. Инженер-электрик Василий Павлович Макаренкои (аьрдехьа) механик Василий Яковлевич Рыскалини салоlача сахьаташка шоай цlагlа.

ТАСС-а специальни корреспондента В. Кошевоя сурт.

Доазол дехьара

Л. ДЖОНСОНА ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ВАШИНГТОН, 1 март. **ТАСС-а корреспонденташа В. Вашедченкоси В. Петрусенкоси** хоам бу:

США президента Линдон Джонсона селханарча пресс-конференце хьаккхайкадир, Лаьттан тlа машар оттар «догдоахаш а ва ше, цунах шеко йолаш а вац» аьнна.

Президента белгалдаьккхар, машар оттабара цlенхаштта новкъарле еш йола проблемаш хlана а йолаш хилар. Цхьабакъда, аьлар цо, «Вlашагlкхийтта Штаташ торо мел яр де лаьрхlа я барт вlашагlа ца кхеташ дола дешаш машара наькъаша хьоастадара».

ТАСС-а корреспондента президента терко тlаерзайир хьатlахулача бетта Женеве бlаь совгlа мехка викалаша дакъа а лоацаш торговлех дегlахарех дешашта хетаь ООН-а конференци хьаьллагrхалара.

Хьона фу хет дунен яьхкъашта юкъера торговли дегlаахарах? — хьаттар президентега ТАСС корреспондента.

«Тхона чlоагlа хьаштдолаш я из конференци, — жоп делар Джонсона.—Цига дакъа лаца а масса оагlорахьара цуи балха новкъостал де безам болаш а да тхо. Дерригача дунен хаккъий хьашташ бахьан долаш торговли дукхьаленаш кlезигъярах чlоагlа лоархlамера гlулакх хет тхона. Цу хьакъехьа де йиш мел яр де дага да тхо.

Къулбехьен Вьетнамерча гlулакхий хьакъехьа Джонсона массехк хаттар дир, белгала аьлча, цига хьаттар, хьона хетаргахьа цига, «кхи шерлургбий тlом», аьнна.

Къулбехьен Вьетнамера гlулакхаш Вlашагlкхийттача Штаташта «чlоагlа халача оагlорахьа хьайаа да», аьлар президента. Укх тlеххьарча хана цу района нейтрализени яра хьакъехьа тийннача предложенешта ше раьза ца хилар дийцар цо. Къулбехьен Вьетнамера тlом Къилбаседен Вьетнама территоре тlа дlабахьа тарлуш хилара хьакъехьа кепа йоазоно деча хоамех «йоахараш» да аьлар президента. «...Хургда аьнна хlама ала лац сона, — аьлар цо. — Газеташ тlа юлаш йола планаш аз сай уйла тlаерзаь е аз могаяь планаш яц».

Цо корреспонденташта дагадохийтар, цо яхачох «чlоагlа маьхера хоамаш а даьхаш» цигара цlава вешаш вола США оборона министр Р. Макнамара кастта Къулбехьен Вьетнаме водаш хилар.

Американско - панамски довнах ше дувцаш, Джонсона бакъдир, яиина а мелка хlанзалца барт вlаштlехьбаьна ца хилар. Цунца цхьана президента белгалдаьккхар, из доп каста хьоастадергхиларга сатуйсаш ше хилар.

«Кипрера тlехдаьнна чоалханера гlулакхаш» ше дувцаш, Джонсона аьлар, из дош Вlашагlкхийттача Къамий Организаце дувцаш да, хlаьта ше дог тийша ва кипрски дош хьоастадара наькъаш корадоагlаргхилар.

Президента Джонсона цу тайппара жоп тийлар чурча политикаца дувзаденна даьча дукхача хаттарашта а.

«БАНДЬЕРА РОССА» ЕК РИМЕ

РИМ, 2 март. (ТАСС). Селхан Риме дукхача къахьегамхой митинг а хулаш чакхдаьлар Итальянски компарте центральни органа — «Унита» яхача газета 40 шу дизара хетадаь хинна цlей. Таханарча митинге вlашагlкхийттаб итальянски столица еррига ча промышленни предприятей викалаш, демократически общественни организацей кулгалхой, «Унита» яхача газета доттагlий ассоциаца активисташ. Гулбеннараша чlоагlа тlоараш деттар президиуме Итальянски коммунистически парте кулгалдара членаш, болхлой кепа йоазон къахьийра болхлой, хlаьта иштта «Правда» яхача газета керттера редактор П. А. Сатюков а юкъе волаш боле доазол дехьара хьаьший гучабаьлча.

Коммунистически кепа йоазон ветераний, ИКП центральни орган кепа етташ йолча типографей болхлой, общественни хьасапе газет доаржадерий йоккхача группана совгlата доло медалаш елар. Цул тlехьагlа «Унита» яхача газета 40 шу дизара хьакъехьа доклад е дош делар газета керттерча редактора, Итальянски компарте кулгалдарен секретариатен члена М. А. Ликата.

Мовоцал дуц митинге къамаьл дир «Правда» яхача газете керттерча редактора П. А. Сатюкова. Цо газета римски редакцие викалашка дlаделар Карл Маркса портрет.

Итальянски къахьегамхой «Бандьера Росса» («Ше байракх») яха дакалера гlим а лоакхаш чакхъяьлар митинг.

АМЕРИКАНСКИ ТРАГЕДИ

НЬЮ-ЙОРК, 2 март (ТАСС). Забастовкаш яттача, керттерча дакъе Вергиние Штаташ, Кентукки, Малхбузен Виргини, Теннесси чуйоагlача Аппалачей яхача районашка lалаьмате чlоагlа къел тlаккхаьча а уйлах беха а ба нах. Вахара кхоачамбола рузкъа доацаш бола итташ эзараш дезал болх лехаш баьна лел.

ЮПИ агентства укх тайпара хоам бу Аппалачей яхача районий хьакъехьа: дукхагlа бараш хьалха хинна шахтераш а болаш болча Комберлендски товкъашка бахача нахах укх 10 шера 34 дакъа а хьабе болх боапаш да; цхьацайолча моттигашка хlанзле наьха кхо нoахал мискача пособей чотах дахаш да; цу районашка ваха 5 миллион сага «массазара вахар» а хинна дlаеттад сагlийна телача ахчахи продуктаехи бахьага.

«Нагахьа саьна бала кхаьча бола цу штаташкара миллионаш нах кхыча мехка бахаре, — йоах дlахо корреспонденце тlа, — кхыча мехкара новкъостал хургдар нарна». Цхьабакъда, США правительство хlанз а цу районерча къелаца «тlом бе» йолалуш мара яц. Хlаьта шоай хана кlор боккхарах бlаьхий хиннача соадегархошта вlаллагlа а бала бац болхлой. Цар геттара дlакъайлай кlор боаха шахташ, хlана дьлча цигара кlор боахнага царна пайдана доацача даьнад.

АВИАЦИОННИ ХАТАР

ВЕНА, 2 март. (ТАСС). Селхан Инсбрук яхача австрийски города гаьна доацаш лоаманкара кораьй Лондонера хlайолаш авари хиннача английски пассажирски самолета горгаш. Самолета тlа хиннав 83 саг. Хlама дика бlаргагуш ца хилар бахьан долаш Инсбруке lойосса мегадац самолета. Из лоамах кхийттай аьнна хеташ да. Гlо-новкъостала йоккха команда яхийтай хатар хиннача моттиге. Хетаргахьа, самолета тlа хиннача пассажирех а экипажа членех а цхьаькка саг кlалхарваьннавац.

Ладувгlа, хьажа

8.30 — юрта боахама болхлошта передача (гlалгlай меттала); 6.45 — эшараш; 6.50 — хоамаш; 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор; 8.15. — передачай программа; 8.20 — «Сердало» газета оагlонаш тlара; 8.30 — хlирий музыка; 8.45 — пионерашти школьникашти передача (эрсий меттала); 15.50 — «Сона еза опера» яха концерт; 16.15 — «Вахара некъа лагlаш» яха очерк (гlалгlай меттала); 16.30 — керда хоамаш (гlалгlай меттала) 16.45 — «Наькъашка хьежараш» яха очерк (эрсий меттала); 17.00 — эшараш; 17.15 — «Къонахо» передача (эрсий меттала); 17.30 — керда хоамаш (эрсий меттала); 17.45 — «Лоаман кхалсаг мукъамккхара къовсама историe тlара» яха беседа (нохчий меттала); 18.28 — керда хоамаш (нохчий меттала); 18.40 — инструментальни музыка концерт; 19.00 — «Сатийна яьб е, Карабулак» яха очерк (гlалгlай меттала); 19.15 — «Говзал йолчар дезал» яха радиокомпозици (эрсий меттала); 19.56 — «Са хьамсара мехкарий» яха литературно-музыкальни композици (эрсий меттала); 20.15 — «Спортсмени Нохч-Гlалгlайче» яха передача (эрсий меттала); 20.35 — эшараш.

ТЕЛЕВИДЕНИ:

18.25 — телевизионни кердадараш (гlалгlай меттала); 18.35 — «Хьалха болхараш» яха бакъдолча тlера хьайица фильм; 18.55 — «Арменех йола поэма» киноонкъбара клуб; 19.45 —«Дуйха чкъаьрий дахар» яха телевизионни фильм; 20.25 — передачай программа; 20.30 — «Цхьа ца дуаш хаттар», «Кхи наь бец» яха телевизионни фильмаш.

Город Грозне, Коммунистически улицагlа, № 67 йолча цlагlа яхача гражданка Глушачева Галина Ивановнас суде деннад. Краснодарски крае, городе Кропоткине, Крупская переулках, № 25 йолча цlагlа вахача гражданинчагара Глушачев Николай Сергеевичагара ше хьалlерах дlаяха дош.

Дош дувцаргда Грознерча Ленински района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовикий улица, 14. Телефонаш: редактора вон. — 2-57-61, бехктохама секретара — 2-45-48, партийни вахарен, промышленностин, юртбоахамех, кехатий отделий — 2-25-72.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 14. Телефоны: зам. редактора — 2-57-61, ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72.

«Грозненский рабочий» издательства типографи Революци проспект.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий» проспект Революции.

СФ05051 Заказ № 1257